

BAREND VERKERK

LUUK VAN AALST

5.

MITSEN EN MAREN OVER HET JAARVERSLAG

Wat samenwerkingsverbanden in hun jaarverslag moeten beschrijven en verantwoorden is vastgelegd in richtlijnen en regelgeving. Tegelijkertijd is er veel ruimte voor een eigen invulling. Waar lopen samenwerkingsverbanden tegenaan bij het schrijven van het eerste (volledige) jaarverslag sinds de invoering van passend onderwijs? Welke knelpunten doen zich voor? En hoe ga je daarmee om? Els Verschure, consultant van Infinite Financieel, praat erover met twee directeuren van samenwerkingsverbanden: Barend Verkerk (swv-vo Midden-Holland en Rijnstreek) en Luuk van Aalst (swv-po IJssel/Berkel). Hun jaarverslagen 2015 liggen op tafel.

VERANTWOORDING GELDEN

Een knelpunt dat al heel snel ter tafel komt, is het feit dat samenwerkingsverbanden moeten verantwoorden hoe de scholen/ besturen de passendonderwijsgelden besteden. Het blijkt niet eenvoudig om een goed beeld te krijgen van de besteding van de middelen die samenwerkingsverbanden aan de scholen verstrekken. Wat doen de scholen precies met dat geld? En nog belangrijker: wat levert de inzet van die middelen op? Het bliken moeilijk te beantwoorden vragen te zijn. “Met name de opbrengstenvraag is relevant,” zegt Verschure, “want je wilt graag weten in hoeverre de inzet van de middelen de beoogde effecten heeft. Feit is bovendien

dat het samenwerkingsverband nu het aanspreekpunt is. Konden ze de inspectie voorheen doorverwijzen naar de schoolbesturen, sinds de invoering van passend onderwijs moeten de samenwerkingsverbanden verantwoording afleggen over de middelen die naar de scholen gaan. Dat moet je dus terugzien in het jaarverslag.” Een knelpunt, zo vinden de gesprekspartners. Verkerk: “Het is moeilijk om aan te geven waaraan scholen deze middelen besteden, omdat dit is geïntegreerd in de reguliere ondersteuning, bijvoorbeeld meer mentoruren of meer ib-uren. Scholen zetten de middelen die ze van ons krijgen meestal niet separaat voor iets in. En als je al niet precies kunt aangeven waarvoor het budget wordt ingezet, is het helemaal moeilijk om de resultaten van die inzet te meten of te benoemen.”

FORMAT

Om dat allemaal echt in kaart te brengen, zouden samenwerkingsverbanden veel informatie bij de scholen moeten opvragen, stelt Verschure. “Dat zou voor de scholen een enorme administratieve last opleveren en het zou veel tijd kosten. Daar zit niemand op te wachten.” Dus ontwikkelen samenwerkingsverbanden beknopte formats waarop de scholen of besturen gegevens over de besteding van de gelden moeten invullen. Zo ook het samenwerkingsverband van Verkerk, waar de vo-scholen een A4'tje met vragen voorgelegd kregen. “Dat is nog wel zoeken”, zegt

hij. “Want helaas blijkt ons format niet zo goed te werken, omdat scholen het verschillend invullen. Het levert daardoor onvergelykbare informatie op. Dat kan liggen aan de vragen die we stellen, maar de belangrijkste oorzaak is de hiervoor genoemde vermenging van budgetten. Het lijkt hierdoor vrijwel onmogelijk om precies aan te geven waarvoor scholen deze middelen inzetten.”

Maar, vraagt Van Aalst zich af, hoe belangrijk is het eigenlijk om exact te weten waar de scholen het geld aan uitgeven? “Wij vragen hierover informatie op bij de schoolbesturen, omdat dat wettelijk verplicht is, maar wat zegt die informatie nu feitelijk over de opbrengsten? Het is in mijn visie veel belangrijker dat we in ons jaarverslag laten zien in hoeverre we als samenwerkingsverband onze doelstellingen hebben bereikt. Maken we in onze regio vorderingen betreffende de negatieve vereveningsopdracht? Zijn er geen thuiszitters? Zit elk kind op de meest passende plek? Is men tevreden over de dienstverlening? Daar gaat het immers om; dat we als samenwerkingsverband onze maatschappelijke doelstellingen realiseren.”

Om dat vast te stellen monitoren beide samenwerkingsverbanden allerlei gegevens, die zij in het jaarverslag weergeven. “Omdat wij een negatieve vereveningsopdracht hebben, is met name het aantal afgegeven toelaatbaarheidsverklaringen heel belangrijk”, zegt Van Aalst. “Daaraan kunnen we immers (laten) zien of we op koers liggen en of we bij

moeten stellen. Want dat is natuurlijk het doel van monitoren; dat je de gegevens gebruikt om je beleid zo nodig bij te stellen. Maar monitoring is ook belangrijk om aan de schoolbesturen en aan ons eigen bestuur te kunnen laten zien wat het meerjarenperspectief is van de verevening. Wat is bijvoorbeeld het gevolg van de verevening voor kleine so-scholen? Kunnen die straks nog wel verantwoord onderwijs geven? En als de verevening klaar is, wat kunnen we dan allemaal niet meer doen?”

BESTUURSVERSLAG

Volgens Verschure wordt het bestuursverslag, het inhoudelijke deel van het jaarverslag, steeds belangrijker. Het jaarverslag moet niet alleen getalsmatige, maar nadrukkelijk ook inhoudelijke informatie geven. Dat kan op verschillende manieren. Zo bevatten de jaarverslagen van Verkerk en Van Aalst hoofdstukken met titels zoals: ‘Beleidsdoelen en resultaten’ en ‘Inhoudelijke ontwikkelingen’. Maar ook het hoofdstuk ‘Personeel’ in het jaarverslag van samenwerkingsverband IJssel /Berkel geeft inhoudelijke informatie, ziet Verschure: “Het viel mij op dat dit hoofdstuk niet alleen rapporteert over het aantal onderwijscoaches, maar ook laat zien waar zij hun tijd aan besteden en hoe tevreden de scholen zijn over deze medewerkers. Dat is inhoudelijke informatie. Het geeft mij een goed beeld van wat er allemaal gebeurt binnen de organisatie en wat scholen daarvan vinden.”

Belangrijk is dat het jaarverslag de relatie zichtbaar maakt tussen de inhoud en de financiën, stelt Verschure. Dat is Van Aalst aardig gelukt vindt zij, doordat zijn samenwerkingsverband met een programmabegroting werkt. “De inhoudelijke programma’s van het ondersteuningsplan zie je terug in de meerjarenbegroting en ook in het jaarverslag. Daardoor is de koppeling tussen de inhoud en de financiën heel duidelijk. Als je niet met een programmabegroting werkt, is die relatie veel moeilijker zichtbaar te maken.”

DE REGIE

Verder kan het verband tussen inhoud en financiën duidelijk worden gemaakt als er in het bestuursverslag een financiële paragraaf is opgenomen die door het samenwerkingsverband is geschreven. “En dus niet door het administratiekantoor”, benadrukt Verschure. “Het samenwerkingsverband heeft het administratiekantoor zeker nodig – zij maken vaak de jaarrekening - maar je moet als samenwerkingsverband de regie houden. Schrijf die financiële paragraaf daarom bij voorkeur zelf. Het is daarbij belangrijk dat je kunt uitleggen waarom je wat hebt gedaan, zeker omdat het samenwerkingsverband voor de controlerende accountants een nieuw terrein is.”

“Maar wij zijn en blijven vooral onderwijsmensen”, zegt Van Aalst. “En daarom huren wij een paar uur per maand een controller in. Dat bevalt

uitstekend. Ik leer daar zelf veel van, maar ook spreekt hij de taal van de controlerend accountant en kan hij goed uitleggen waarom we het doen zoals we het doen.”

TIPS

- Neem in het jaarverslag een goede samenvatting op.
- Geef informatie weer in plaatjes, diagrammen en schema’s.
- Beperk de administratieve last van scholen. Kijk – voordat je informatie aan de scholen vraagt – of je die gegevens ergens anders vandaan kunt halen.
- Maak de relatie tussen inhoud en financiën zichtbaar.
- Huur ter ondersteuning voor een paar uur per maand een controller in.

MEER INFORMATIE

Els Verschure

everschure@infinitebv.nl

Barend Verkerk

b.verkerk@swv-vo-mhr.nl

Luuk van Aalst

l.vanaalst@ijsselberkel.nl